

ASBAKKEN

Wie het huis van Rob Birkhoff en Anneke Kuipers binnenkomt, hoeft niet lang te twijfelen: hier wonen verzamelaars! Niet alleen enkele vitrinekastjes, maar vooral een wand vol asbakken trekt onmiddellijk het oog. Op zondag 23 oktober stellen zij hun verzameling asbakken tentoon op de verzamelbeurs in Eerde.

"Een prijzig maar volstrekt afwasbaar en verhuisbaar behangetje." Aldus Rob. "Nee, niet speciaal de mooiste, bijzonderste of duurste, maar vooral een bonte mengeling van kleurrijke, spectaculaire, en makkelijk ophangbare asbakken."

Een kleine twintig jaar geleden begonnen Rob en Anneke hun verzameling. "We rookten allebei stevig, hadden een grote huiskamer en wilden beiden altijd een asbak binnen handbereik hebben. Ja dan heb je er wel een stelletje nodig, dus op rommelmarkten werden voordelig wat asbakken gekocht. En al een wat duurdere mooie grote voor op de salontafel. Dan ontdek je dat op al die asbakken een andere reclame staat; meestal voor een of ander drankmerk. Toch wel leuk, dus als er weer eens een asbak gekocht werd, dan bij voorkeur een van een ander merk. Nog steeds werden al die asbakken gewoon gebruikt. Maar toen er bij het afwassen een stuk viel was dat plotseling erg jammer."

Ze besloten: "We kopen wat dubbelen om te gebruiken, dan hoeven we alle verschillende niet of alleen bij bijzondere gelegenheden uit de kast halen." Dat kopen van dubbelen viel niet mee. Steeds als ze dachten een dubbele gekocht te hebben bleek de tekst net iets anders, of werd er een ander lettertype gebruikt. Toen was het plotseling niet alleen maar leuk, maar vooral ook erg interessant en was een hobby geboren.

Het werden er snel veel meer en specialisatie was geboden (asbakken nemen nogal veel ruimte in) "Reclame asbakken" werd "Reclame voor drank en tabak", "Reclame voor drank" en tenslotte alleen "Reclame voor alcoholhoudende dranken".

De asbakken komen van vlooiemarkten, rommelmarkten verzamelmarkten uit het hele land. Vooral de Veemarkt in Utrecht was een goede bron met zelfs verschillende "vaste leveranciers". Veel leuker nog zijn de "Stratenmarkten" zoals je die veel in België vindt: Brugge, Eeklo, Temploux b.v. Maar ook in Lille in Frankrijk. De hele stad door (en Lille is niet klein) kraampjes en kledjes met de meest uiteenlopende waar. Van rommel tot goed verzamel materiaal en antiek en tegen zeer uiteenlopende prijzen. Heerlijk een hele dag op een dergelijke markt rond te wandelen.

Kroegen vormen een heel bijzondere bron. "Nee; niet stiekem meenemen, maar gewoon eerlijk vragen." Dat geeft dan direct een mooi gesprek en vooral in Engeland (een land van verzamelaars) is het vaak raak. Niet zelden duikt de Landlord in een kastje om daar nog een ander ouder exemplaar uit te vissen. Niet altijd de meest bijzondere, maar wel altijd een exemplaar met een "verhaal". (Voor we op vakantie een kroeg binnenliepen, probeerden we eerst door de ramen te gluren om te zien of er aardige asbakken stonden.)

Hoe duur ze zijn? Het spreekwoordelijke "wat de gek er voor geeft". Helaas zijn er soms wel wat veel van die 'gekken'. Geen asbakkenverzamelaars; die zijn er niet, althans Anneke en Rob zijn er in al die jaren nooit een tegengekomen. Maar wel verzamelaars van specifieke drankmerken (Heineken, Guinness, Pernod) of van bepaalde categorieën (bier, jenever). En dan bestaan er natuurlijk ook mensen die bepaalde aardewerkmerken verzamelen (Regout, Minton, Royal Doulton, Wade, Petre). Zo is de duurste asbak die we hebben er een oude half bolvormige asbak van Black and White. Niet alleen gezocht door whiskeyverzamelaars, Black-and-White-verzamelaars, aardewerkverzamelaars, maar vooral ook door ...hondenbezitters! (Er bestaan ook B&W asbakken zonder hondjes; die zijn veel zeldzamer, maar ook minder duur.)

De mooiste asbakken vinden ze van de Nederlandse jenever. Eenvoudige ronde groene aardewerk exemplaren uit de vroege vijftiger jaren, maar ook prachtige uit de jaren '20 en '30. Vaak met een afbeelding in reliëf. Veel van bekende, maar ook heel veel onbekende, al lang verdwenen merken. De meeste waarschijnlijk in kleine oplage gemaakt en dus vrij zeldzaam. Maar gelukkig zijn er niet zoveel medeverzamelaars.

Tot de fraaiste behoren een vierkante glazen "Hartevelt's" met telefoonnummer 45. (Die moet ongeveer van 1920 zijn.)

En een tweetal (Ouwe Duys en 't Kraantje) van een slechte kwaliteit aardewerk maar met mooie reliëf afbeelding, 'sigarettendoofputjes' en tekst en een verwijzing naar de auteurswet 1912. De asbakken zullen niet lang daarna gemaakt zijn.

ASBAKKEN

Inmiddels is de verzameling gegroeid tot zo'n 6000 stuks. En ze hebben maar een klein huisje. Bijna alles staat daarom opgeslagen in bananendozen. Stapels in de studeerkamer, op zolder en in de schuur. Er passen 20 à 30 asbakken in een doos; 5 à 6 dozen op elkaar; reken maar uit hoeveel stapels.

Een klein deel van de asbakken staat in vitrinekastjes in de huiskamer. Een vitrine met de mooiste jeneverasbakken, een lange rij "Stammtischaschenbecher" (groot en met handvat) en een vitrine met een "wisseltonstelling"; CinZano op dit moment.

Het ruimtegebrek betekent dat Anneke en Rob hun hobby op een laag pitje gezet hebben. Zolang er geen oplossing voor is (een groter huis bijvoorbeeld) schaffen ze geen enkele asbak meer aan.

Komt er echt geen asbak meer het huis in? "Ach, je weet maar nooit. In de dertiger jaren gaven de Bierfabrikanten Bass en Worthington een serie kleine asbakjes uit met Dickensachtige tekeningen van kroegen, dorpsgezichten of personen, meestal met de tekst: "Great stuff this Bass". Het zijn er waarschijnlijk ongeveer 60 en er ontbreken er nog twee of drie. Als we die nog eens tegenkomen ..."

Verzamelbeurs

Op zondag 23 oktober laten Anneke en Rob een deel van hun verzameling asbakken zien op de verzamelbeurs in Eerde. Niet de jeneverasbakken maar een keus uit de bierasbakken. (Er bestaan nu eenmaal meer biervverzamelaars). Als u eerder al vragen hebt; aarzel niet te mailen naar rob.birkhoff@gmail.com.

Door Rob Birkhoff en Hannie van Duijnhoven (secretaresse van de afdeling Oost-Brabant)